

Patryk Jędrówiak

Krzysztof Grządzielski

Sprawozdanie z I Ogólnopolskiego Forum Studiów nad Bezpieczeństwem, Poznań, 14–15 stycznia 2014

I Ogólnopolskie Forum Studiów nad Bezpieczeństwem zatytułowane „Człowiek – Technika – Środowisko” odbyło się w dniach 14–15 stycznia 2014 r. na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz w Instytucie Zachodnim w Poznaniu. Organizatorami tego wydarzenia były Zakład Studiów nad Bezpieczeństwem, Zakład Studiów Strategicznych UAM (ich kierownikami są profesorowie Jerzy Konieczny oraz Sebastian Wojciechowski) oraz Instytut Zachodni. O randze Forum może świadczyć fakt, iż patronat honorowy nad tym wydarzeniem objęli: minister obrony narodowej Tomasz Siemoniak, szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego prof. Stanisław Koziej, rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. Bronisław Marciniak, rektor-Komendant Wojskowej Akademii Technicznej gen. bryg. prof. Zygmunt Mierczyk, rektor-Komendant Akademii Obrony Narodowej – gen. dyw. prof. Bogusław Pacek oraz rektor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu ds. Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy prof. Andrzej Tretyn.

Głównymi celami Forum było:

- 1) dokonanie oceny jakości kształcenia na kierunkach: bezpieczeństwo narodowe, bezpieczeństwo wewnętrzne oraz inżynieria bezpieczeństwa, a także przedstawienie wniosków i rekomendacji na przyszłość,
- 2) określenie aktualnych obszarów badawczych w nauce o bezpieczeństwie,
- 3) określenie głównych kierunków metodologii badań dziedzin bezpieczeństwa zawartych w *Białej Księdze Bezpieczeństwa Narodowego*.

Ceremonii otwarcia Forum dokonali: wojewoda wielkopolski Piotr Florek, dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM prof. Tadeusz Wallas oraz kierownik Zakładu Studiów nad Bezpieczeństwem tego wydziału prof. Jerzy Konieczny.

Podczas sesji plenarnej otwierającej Forum goście prowadzili rozważania na temat jakości kształcenia w naukach o bezpieczeństwie. W tym panelu, prowadzonym przez kierowników zakładów organizujących tę konferencję, głos zabrali przedstawiciele grona profesorskiego z takich uczelni, jak: Akademia Obrony Narodowej, Uniwersytet Warszawski, Wojskowa Akademia Techniczna, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Uniwersytet Wrocławski i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Tematy rozważań oscylowały m.in. wokół wyzwań, jakie stoją przed nauką o bezpieczeństwie i obronności, wokół form kształcenia na wyżej wymienionych kierunkach studiów oraz wokół doświadczeń w zakresie transdyscyplinarnego badania problemów bezpieczeństwa.

Następna część konferencji została podzielona na trzy równocześnie odbywające się panele. Pierwszy z nich traktował o determinantach bezpieczeństwa. W jego trakcie analizowano takie obszary badawcze nauki o bezpieczeństwie, jak: bezpieczeństwo kulturowe, bezpieczeństwo społeczne oraz bezpieczeństwo energetyczne. Drugi panel dotyczył bezpieczeństwa międzynarodowego. Zakres tematyczny był tu szeroki: od polityki bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej i obwodu kaliningradzkiego po wpływ strate-

gii bezpieczeństwa Chińskiej Republiki Ludowej na bezpieczeństwo Polski. To właśnie ten ostatni temat zainteresował słuchaczy szczególnie. Prezentujący go gen. dr Anatol Czaban zwrócił uwagę na to, że w dokumentach dotyczących bezpieczeństwa Polski nie uwzględniono rosnącej potęgi Chin i że brak jakiegokolwiek strategii naszego państwa w tym zakresie.

Trzeci panel dotyczył bezpieczeństwa społecznego i ekologicznego. Poruszone tu zostały tematy związane ze zdrowiem publicznym, zagrożeniami w cyberprzestrzeni, klęskami żywiołowymi, zmianami klimatu, a także z wyzwaniem, jakie niosą ze sobą trendy migracyjne.

Ostatnim elementem pierwszego dnia konferencji było podsumowanie. W pierwszej kolejności prowadzący wszystkie trzy panele przedstawili zakres tematyczny referatów prezentowanych podczas prowadzonych przez nich sesji. Następnie goście odnieśli się do całości tematyki poruszonej tego dnia. Zwrócili uwagę na wyzwania, jakie wciąż stoją przed naukami o bezpieczeństwie i obronności w Polsce.

Drugiego dnia w ramach Forum odbyła się konferencja pt. „Wyzwania dla bezpieczeństwa Polski”. Goście zebrali się w Instytucie Zachodnim w Poznaniu. Ceremonii otwarcia dokonali: dr Michał Nowosielski – dyrektor Instytutu Zachodniego oraz dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM – prof. Tadeusz Wallas. Obradom przewodniczył prof. Sebastian Wojciechowski – kierownik Zakładu Studiów Strategicznych UAM i koordynator projektu badawczego pt. „Kluczowe determinanty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku” realizowanego w Instytucie Zachodnim. Sesję plenarną konferencji rozpoczął prof. Ryszard Zięba, zwracając w swoim wystąpieniu uwagę na treść i zakres pojęcia b e z p i e c z e ń s t w o P o l s k i. Podkreślał, że w nauce o bezpieczeństwie istnieje potrzeba rozróżniania zagrożeń i wyzwań, a samo bezpieczeństwo nie może być traktowane tylko jako alternatywa zagrożeń. Z kolei prof. dr hab. Jacek Pawłowski podkreślał w swoim przemówieniu związki między problemami państw upadłych a działalnością terrorystyczną, rolę NATO i problem cyberprzestępczości. Głos podczas sesji plenarnej zabrali również m.in. gen. broni dr Lech Konopka z Biura Bezpieczeństwa Narodowego, który poruszył temat wyzwań dla rozwoju Sił Zbrojnych RP, gen. broni Waldemar Skrzypczak, który mówił o miejscu, roli i zadaniach polskiego przemysłu zbrojeniowego w systemie bezpieczeństwa państwa, a także wojewoda wielkopolski Piotr Florek i dr Dariusz Dymek – dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego WUW w Poznaniu. Piotr Florek i dr Dariusz Dymek odnieśli się do zarządzania w administracji rządowej w województwie w przypadku sytuacji kryzysowych na przykładzie eksplozji gazu w Jankowie Przygodzkim. Tematyka dotycząca terroryzmu pojawiła się również w wystąpieniu insp. dr. Rafała Batkowskiego – Wielkopolskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji, który podkreślał mechanizmy przeciwdziałania temu zagrożeniu w wymiarze lokalnym.

Kolejną częścią konferencji były trzy osobno prowadzone panele, podczas których naukowcy prezentowali wybrane przez siebie zagadnienia. Następnie rozpoczęła się dyskusja. W czasie pierwszego panelu poruszono kwestie bezpieczeństwa w kontekście międzynarodowym. Padały pytania m.in. o proces integracji UE, siłę Rosji czy znaczenie pojęcia silne państwo. Dyskusja końcowa wykazała potrzebę dialogu i poszukiwania wspólnych płaszczyzn porozumienia pomiędzy UE i Rosją.

Panel drugi dotyczył polityki bezpieczeństwa Polski. W jego trakcie odniesiono się m.in. do bezpieczeństwa morskiego, bezpieczeństwa teleinformatycznego, a także omówiono strategię rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP 2022. Wskazy-

wano, że punkt ciężkości przesuwa się na bezpieczeństwo państwa, choć zauważono, że niewystarczającą uwagę przywiązuje się do jednego z jego elementów, jakim jest bezpieczeństwo społeczne.

Ostatni panel dotyczył bezpieczeństwa społeczno-ekonomicznego. Ocenie poddano wpływ procesów demograficznych na bezpieczeństwo państwa, wpływ funduszy UE na bezpieczeństwo ekonomiczne Polski oraz perspektywy polskiej polityki bezpieczeństwa ekonomicznego. W tym panelu można było jednak zauważyć skoncentrowanie się prelegentów nie na bezpieczeństwie systemu ekonomicznego, tylko na bezpieczeństwie jednostek w ramach systemów ekonomicznych.

Po zakończeniu wszystkich trzech paneli nastąpiło ogólne podsumowanie konferencji. Wskazywano tu zwłaszcza na potrzebę organizowania dalszych spotkań przedstawicieli świata nauki i praktyków zajmujących się zagadnieniami dotyczącymi bezpieczeństwa Polski.

I Ogólnopolskie Forum Studiów nad Bezpieczeństwem nawiązywało bezpośrednio do projektu badawczego pt. „Kluczowe determinanty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku”. W ramach tego projektu opublikowano trzy książki: *Poland's Security. Contemporary Domestic and International Issues*, *Kluczowe determinanty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku* i *Bezpieczeństwo Polski – współczesne wyzwania*.